Geachte leden van het college en de raad
van de 18 deelnemende gemeenten aan de
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Inleiding

De Wet gemeenschappelijke regeling (hierna: Wgr) is gewijzigd. Deze wetswijziging strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden bij taken die in gemeenschappelijke regelingen worden uitgevoerd te versterken. Dat gebeurt onder meer door de raden een grotere rol te geven bij het ontwerp van de regeling en in de regeling op te (laten) nemen bij welke besluiten de raden zienswijzen kunnen indienen. Omdat de gemeenschappelijke regeling regio Arnhem-Nijmegen op 1 januari 2021 (h.o.d.n. Groene Metropool Regio) is aangegaan op het moment dat de wijziging van de Wgr reeds bekend was, is bij het opstellen van de nu geldende gemeenschappelijke regeling al rekening gehouden met die wijzigingen. Ook zijn vanaf 2021 door het algemeen bestuur en dagelijks bestuur reeds regelingen vastgesteld die inhoudelijk al ingaan op deze wijzigingen zoals de uittredingsregeling en het informatieprotocol.

Proces

Voor een aantal van de wijzigingen in de Wgr is het noodzakelijk om (definitief) keuzes te maken over hoe deze worden geïmplementeerd binnen de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio (hierna: ook genoemd als regeling). Het voorstel dat wij u nu aanbieden is tot stand gekomen na een zorgvuldig proces dat is begeleid door een ambtelijke werkgroep bestaande uit juristen en regiocoördinatoren. Zij hebben gebruikt gemaakt van het proces dat zowel in het Rijk van Nijmegen als Gelderland-Midden is opgestart voor alle regionale samenwerkingsverbanden. Raadsleden hebben hier onder meer met elkaar kunnen spreken tijdens de bijeenkomsten voor gemeenteraden 27 maart jongstleden in Nijmegen en Arnhem. In deze brief nemen we u mee in de gemaakte keuzes in het voorontwerp dat nu voorligt. Aan het einde van deze brief lichten wij de planning toe zoals wij die voor ons zien en moet leiden tot een actuele gemeenschappelijke regeling op 1 juli 2024.

Hieronder behandelen we 6 wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling

1. ***Besluiten waar van raden zienswijze wordt gevraagd (meerdere artikelen in de Wgr)***

De mogelijkheid om bepaalde besluiten van het samenwerkingsverband aan zienswijzen te onderwerpen bestond natuurlijk al. Nieuw is dat het nu een verplichting is hierover een afweging te maken in de gemeenschappelijke regeling. Wanneer er géén zienswijzen worden gevraagd aan raden, moet dit ook expliciet in de gemeenschappelijke regeling geregeld worden. In de Wgr is nu de verplichting opgenomen om een zienswijze te vragen aan de raden voor de begrotingsprocedure. Voor het overige schrijft de Wgr niet dwingend voor bij welke andere besluiten het verplicht is een zienswijze te vragen. Het is aan de deelnemers om hierin zelf een keuze te maken.

In het voorontwerp is geregeld dat er zienswijze aan de raden gevraagd wordt over de volgende besluiten van het algemeen bestuur (AB):

- De voorlopige jaarrekening,
- Een ontwerp liquidatieplan,
- De ontwerp regionale agenda,
- Het ontwerp informatieprotocol en
- De ontwerp toe- of uittreding.

Opgemerkt wordt dat de eerste besluiten nu ook al opgenomen zijn in de gemeenschappelijke regeling. Analyse van de agenda van het AB levert bovendien op dat – naast de bevoegdheid tot het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven - dit in overwegende mate de belangrijkste

CONCEPT

onderwerpen zijn waar het AB ook daadwerkelijk over beslist. Voor het overige ziet de besluitvorming van het AB over het algemeen op louter interne (bedrijfsvoerings)zaken en (bekrachtiging van) bestuurlijke bemensing van de diverse posities binnen de Groene Metropoolregio. Het opnemen van een bepaling dat alle besluiten of besluiten “die aanzienlijk politiek of financieel belang hebben” aan de raden worden voorgelegd, ligt daarom niet voor de hand. Het AB van de Groene Metropoolregio kan ook los van de gemeenschappelijke regeling de raden om zienswijze vragen en zal dat bij voorliggende gevallen ook doen.

2. Inlichtingen aan de raden van de deelnemers (artikel 18)

Door de wijziging van artikel 18 van de gemeenschappelijke regeling wordt de wijze waarop de informatieverplichting van het AB en DB naar de raden van de deelnemende gemeenten geregeld. De gemeenschappelijk regeling moet immers bepalingen inhouden over de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt die de raden van de deelnemende gemeenten nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
De gemeenschappelijke regeling geeft op dit moment niet aan op welke wijze de inlichtingen worden verstrekt. Wel geeft de regeling aan dat het reglement van orde van het AB bepalingen moet bevatten over de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt. In artikel 15 is bepaald dat het AB een informatieprotocol vaststelt. Het informatieprotocol gaat in op de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording. Dit is gebeurd.
Het AB stelt voor om in de gemeenschappelijke regeling op te nemen dat de agenda, bijbehorende stukken en besluiten van de openbare vergaderingen van het algemeen bestuur vooraf respectievelijk achteraf digitaal openbaar worden gemaakt. Ook zal het informatieprotocol voorafgaande aan de vaststelling, zie onder punt 1, voor een zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd. Hiermee wil het AB recht doen aan hetgeen in de wet staat vermeld, maar zich niet zo vastleggen dat nieuwe mogelijkheden van digitale verstrekking niet gebruikt kunnen worden in verband met een gedetailleerde bepaling in de regeling.
Het huidige informatieprotocol kunt u vinden via: Informatieprotocol Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

3. Evaluatie van de regeling (artikel 36)

De Wgr schrijft voor dat de gemeenschappelijke regeling bepalingen bevat over de evaluatie van de regeling. In de Wgr wordt niet bepaald waar de evaluatie specifiek op gericht moet zijn, hoe vaak die moet plaatsvinden en op welke wijze. Er kan dus ook worden gekozen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren. De huidige gemeenschappelijke regeling bevat al een bepaling over evaluatie en wel in het begin van het kalenderjaar van de raadsverkiezingen. Het AB hecht aan het periodiek evalueren, maar heeft gezocht naar een moment waarop het samenwerkingsverband kan worden geëvalueerd door de zittende raad, maar minder dicht zit op de gemeenteraadsverkiezingen. Gelet hierop wordt voorgesteld om de huidige bepaling te wijzigen in die zin dat het jaar voorafgaand aan de raadsverkiezingen de evaluatie plaatsvindt.

4. Participatie ingezetene bij beleid (artikel 22a)

De Wgr bevat de verplichting dat in een regeling afspraken worden gemaakt over de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling betrokken worden. Op dit moment is in het reglement van orde van het AB geregeld dat ingezetenen en belanghebbenden kunnen inspreken. Dit wordt nu in de regeling vastgesteld.
Voor het overige hecht het AB eraan dat de participatie per opgave kan worden bepaald in een afzonderlijk participatieprotocol. Elke opgave kent immers zijn eigen dynamiek en mate waarin participatie bij de Groene Metropool en/of de eigen gemeente van belang is. Opgemerkt wordt dat aan de Groene Metropoolregio geen bevoegdheden zijn overgedragen en over voorstellen door iedere gemeente afzonderlijk besluitvorming plaatsvindt waarbij ook participatie is betrokken.

CONCEPT

5. Regelen van uittreden uit de regeling (artikel 33a)

De regeling dient bepalingen te bevatten over wijziging, opheffing, toetreding, de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding. De GMR kent deze bepalingen al in zijn regeling. Nieuw is echter dat er in de regeling bepalingen moeten worden opgenomen over de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon en de deelnemende gemeenten. Deze omvatten zowel de gevolgen van de uittreding voor de verplichtingen op grond van aangegane verbintenissen als de gevolgen van de uittreding voor de goederen (zaken en vermogensrechten) van de betreffende rechtspersoon. De GMR kent al een uittredingsregeling 'Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen'. Deze uittredingsregeling beschrijft alle elementen die moeten worden vastgelegd. Echter de Wgr vereist dat dit nu (deels) in de gemeenschappelijke regeling gebeurt.
In ons voorstel hebben we de opdracht aan het AB om een regeling vast te stellen opgenomen. Hierbij hebben we ook enkele essentiële onderdelen opgenomen waaraan deze regeling moet voldoen.

Naar aanleiding van de raadsbijeenkomst in Nijmegen is gesuggereerd dat een afwijkingsbevoegdheid flexibiliteit brengt wanneer is toegestaan dat in het AB bij unanimiteit – dus als de uittredende partij nog in het bestuur zit – afgeweken kan worden van de procedure. Deze suggestie is echter niet in het voorontwerp opgenomen. Dit omdat duidelijkheid over de te volgen procedure bij uittreding van belang is en het voorkomen van discussies over de te volgen procedure juist dan van belang is.
De huidige regeling voor het uittreden kunt u vinden via: Richtlijnen uittreding Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)
De huidige regeling voor het toetreden kunt u vinden via: Richtlijnen toetreding Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

6. Financiële termijnen

In de Wgr zijn de volgende afspraken voor het begrotingsproces vastgelegd. De termijnen hiervoor zijn ruimer geworden.

- De begroting dient vóór 15 september aan GS verzonden te worden in plaats van 1 augustus.
- De algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening dienen vóór 30 april (was 15 april) van het jaar voorafgaand aan dat waarvoor de begroting geldt te worden verzonden aan de raden van de deelnemers;
- De ontwerpbegroting wordt twaalf weken voor aanbieding aan het bestuur aan de raden toegezonden;
- Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, en ook van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Het AB stelt voor om de termijn voor de zienswijze op de ontwerpjaarrekening (niet verplicht op grond van de Wgr; zie punt 1), expliciet op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. In de huidige regeling is voor deze termijn verwezen naar de zienswijzetermijn voor de ontwerpbegroting. Dit is nu expliciet opgenomen in de gemeenschappelijke regeling.

Naast wijzigingen in de Wgr is leiden tot een herziening van de gemeenschappelijke regeling kent de Wgr wijzigingen die niet om een aanpassing van de regeling vragen. Deze vallen dus buiten de scope van onze brief.

Planning

In de Wgr is geregeld welke stappen doorlopen moeten worden alvorens het college kan besluiten de collegeregeling te wijzigen (art. 1 Wgr). Zoals al opgemerkt gaat de wetgever ervan uit dat de aanpassing van de gemeenschappelijke regeling voor 1 juli 2024, 2 jaar na de datum van inwerkingtreding, is afgerond.

CONCEPT

De planning, gebaseerd op de planning die in het Rijk van Nijmegen wordt gehanteerd, ziet er als volgt uit:

- 5 december 2023: colleges zenden de conceptregeling en het raadsvoorstel naar de raden voor een zienswijze
- Uiterlijk in februari 2024: raden geven de zienswijzen op de conceptregelingen aan de eigen colleges
- Colleges beoordelen zienswijzen, stemmen met elkaar af en zo nodig met bestuur van de GR
- Mei 2024: colleges vragen toestemming aan de raden voor wijziging GR
- Juni 2024: raadsvergadering waarin raad toestemming geeft
- Juni 2024: colleges stellen wijziging GR vast

Afrondend
Zoals inmiddels bekend betekent het besluit van de gemeente Montferland dat de gemeenschappelijke regeling moet worden aangepast. Hiervoor ontvangt u, volgens de actuele planning gebaseerd op eerdergenoemde Richtlijn, in het 2e kwartaal 2024 een voorstel.

Nadere informatie over dit voorstel kunt verkrijgen bij Henk van den Berg. Eventuele juridische vragen zal hij doorgeleiden naar de ambtelijke werkgroep.

Namens het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio

Voorzitter Secretaris

Bijlagen:

- Overzicht inbreng gemeenteraden (Rijk van Nijmegen en Regio Arnhem)
- Was-wordt overzicht
- Ontwerp-gemeenschappelijke regeling
- Voorstel collegebesluit

CONCEPT